

Aleg. 524

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o wniosku pośta Viviena w sprawie zakładania biur porady prawnej.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą, z dnia 19. października 1903 przekazał Sejm komisyi administracyjnej wnioski pośta Viviena w sprawie „utworzenia przy Wydziałach powiat. dla ludności wiejskiej i małomiejskiej — o ile możności — bezpłatnej porady prawnej“.

Tendencją wioskodawcy jest zorganizowanie przy Wydziałach powiatowych akcyi chroniącej ludność wiejską i małomiejską od licznych nadużyć i wyzyskiwań.

Komisyja administracyjna podziela zapatrywania wyrażone w motywach wniosku, w szczególności: „że z powodu niezgodności między katastem a księgą hipoteczną, nakładane bywają na włościan grzywny, celem przynaglenia ich do usunięcia tych różnic — oni zaś bez pomocy prawnej nie mogą tego wykonać;

że przy wymiarze należitości prawnych, tudzież przy ściąganiu podatków zdarzają się bardzo liczne nieprawidłowości pochodzące z mylnego wymiaru, lub błędnego zastosowania ustawowych przepisów, a ludność wiejska jest bezbronną wobec nieuzasadnionych żądań władz skarbowych;

że pokątni doradcy prawni, wyzyskując brak oświaty pomiędzy ludem, często wywołują procesy bezpodstawne dla korzyści własnej, a z wielką szkodą dla obu stron sporów wiodących“.

Obmyślenie środków zaradczych przeciwko przytoczonym wadliwosciom, nadużyciom i wyzyskowi ludności wiejskiej, było już niejednokrotnie przedmiotem obrad reprezentacyi kraju naszego i obecnie weszły do Sejmu odnośne wnioski tak w kierunku polepszenia ewidencji katastralnej jak w kierunku usunięcia wadliwosci i nadużyć w sprawach podatkowych.

Równoległa akcyja reprezentacyi powiatowych mająca na celu pouczenie nieświadomych jest zdaniem Komisyi ze wszech miar uznania godną.

W Komisyi podniesiono wszakże pewne obawy i wątpliwości co do bezwzględnego otwierania biur porady prawnej, mianowicie ze względu, iż wobec nadmiaru pracy i rozbudzonych oczekiwań mogłyby spotykać interesowanych częste zawody z ujmą powagi Wydziałów powiatowych.

Komisyja wyraziła też prawie jednomyślnie opinię, że sprawy sporów prywatnych w zasadzie nie mogłyby być przedmiotem porady prawnej Wydziałów powiatowych lub biur stojących pod patronatem instytucyi autonomicznych.

Z drugiej strony przytoczono w licznych wypadkach rezultaty dodatnie oględnie prowadzonej akcji ochronnej, polegającej na pouczeniu, udzielaniu fachowych informacji, ewentualnie pomocy prawnej, zwłaszcza w zakresie spraw podatkowych — na ostrzeganiu przed pieniactwem, przed wyzyskiem doradców pokątnych, dalej przed skutkami zaniedbania czynności wymaganych ustawą. Jeden z Wydziałów powiatowych poświęcający w powyższych celach — w interesie ludności wiejskiej — jeden dzień w tygodniu, zjednał sobie powszechne uznanie i zaufanie.

Bywały też z dobrym skutkiem zawierane umowy z poważnymi prawnikami posiadającymi powszechne zaufanie, aby po pewnej niższej taksie udzielali ludności wiejskiej i małomiejskiej prawnej pomocy.

Już sama świadomość, że jakaś instytucja ludności wiejskiej życzliwa kontroluje wypadki nadużyć lub wyzysku musi mieć skutek dodatni.

Rozważywszy przytoczone uwagi i przykłady Komisya administracyjna wyraża przekonanie, że wdrożenie akcji ochronnej w powyższym kierunku może ludności wiejskiej i małomiejskiej dobre oddać usługi.

Z powyższych uwag Komisya administracyjna wnosi :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Wnioski posła Viviena w sprawie zakładania biur pomocy prawnej przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawdzenia.

Za przewodniczącego :

Gniewosz.

Sprawozdawca :

Dr. Wł. Wiktor Czaykowski.